LENNUK

NR. 45 / TALV 2018

TALLINNA XXI KOOL

4-5
33. KUNSTINÄDALA TELGITAGUSED

8-9
ÄRKASIN 5 PÄEVA KELL 5:00

12-13
SELJAKOTIGA AAFRIKAS: ERIK FELSI SEIKLUS

Peatoimetajalt

Tere! Mina olen Heneliis, Lennuki uus peatoimetaja. Õpin 11.c klassis. Lennuki tiimi sattusin ma alguses ristsõnade koostamisega ning hiljem sain ametikõrgendust, kui pakkusin välja loomenurga idee. Enda tutvustamiseks ütlen nii palju, et igasugused erinevad kultuurivaldkonnad on mulle väga südamelähedased. Kui ma olen heas tujus, siis tegelen teatriga ning kui ma kunagi ära kaduma peaksin, olekski mind kõige mõistlikum sealt otsida. Igavuse korral ma joonistan ning igal teisel vabal hetkel hoian end kursis kaasaegse kunsti maailmas toimuvaga. Kirjutamist harrastasin ma kunagi siis, kui olin kas kurb või pahane, aga nüüd juhtub see pigem kohustuslikus korras kellegi sooviavalduse ajendil. See ei tähenda aga üldse, et ma seda kuidagi vastumeelselt teeksin. Sõnade tundmine on hädavajalik oskus, sest nende abil on võimalik kõike saavutada või vastupidi hävitada. Mõelda veel, mida sõnadega mängimise oskus muuta saab. Tihti tekib mul kultuurist üledoos, mille vastu aitab Kadriorus jalutamine või võimaluse korral maale vanaema juurde sõitmine. Elan koos oma Picasso-nimelise kassiga ühes pisikeses ahjukuttega korteris ja praegusel hetkel tundub, et tulevikus jääbki kõik nii. Matemaatikut ega arsti minust ei saa.

See on uskumatult tore, et eelmine peatoimetaja Marie Valdes mind selle ametiposti vääriliseks pidas. Lisaks uuele peatoimetajale on sellest numbrist Lennukil ka uus kujundaja, kelleks on Eva Maria Aru 10.c klassist. Eva Maria on lõpetanud Tallinna Kunstikooli, seega on ta kujundajaks justkui loodud!

LENNUK 45

Lennuki 45. number on pühendatud Saksamaa kunstinädalale. Lisaks kunstinädalale tuleb juttu jõulupeost, mis eelmisesse aastasse jääb, ning jaanuari lõpus koolis toimunud moe-show'st. Peale selle, et meil koolis põnevaid üritusi toimub, on meil ka põnevad inimesed. Rauno Arike intervjuueris Erki Felsi, kes pool aastat Aafrikas ringi rändas. Moon Lokk kirjutab, kuidas ta viiel koolipäeval kell 5 hommikul silmad lahti tegi ning aega ratsionaalselt kasutada proovis. Marie Helen Matsina kirjutab Tallinna-Helsingi tunnelist. Sarah Mia Haabma kirjutab loomade toomisest kooliseinte vahele. Eliise Tuulemäe jagab soovitusi neile, kellel pika koolitee jooksul midagi tarka teha pole. Elisabeth Perk kirjutas ingliskeelse teksti oma sõbrannast, kes suure osa oma elust on elanud väljaspool Eestit. Eva Lotta Lello on võtnud vaevaks uurida vahetusaastale minemise kohta ja hetkel päevakajalisi kultuuriüllitisi arvustab Meeri Elisabeth Paltmann! Kirsiks tordil on loomenurk ning koostöös erinevate klassidega kokku kogutud õpetajate ütlused.

Loodan, et meie koostöö teiega saab olema tore. Kõik uued ideed ja ettepanekud on alati teretulnud. Samuti võivad meile kirjutada kõik, kes Lennuki toimetusse kuulumiseks aega ei leia, kuid soovivad ühekordselt Lennukisse mõne loo kirjutada.

– Heneliis Notton, 11C
Lennuki peatoimetaja 2019

Sel korral Lennuki pardal

1. Memuaare Saksamaa kunstinädalast
2. Kunstinädala eelarvest
3. Intervjuu vahetusõpilaseks olemisest ja saamisest
4. Ärkasin 5 päeva kell 5:00
5. Utoopiast pärisellu: Tallinna-Helsingi kaksiklinn ja tunnel
6. M21STREET
7. Intervjuu õpetaja Erki Felsi rännakutest Aafrikas
8. Jõulupidu 2018
9. MIda teha pikal koolisõidul
10. Life abroad
11. Mida on loomadel meiega jagada?
12. Arvustused
13. Loomenurk

Koolilehe toimetus 2018/2019

PEATOIMETAJA
Heneliis Notton 11C

KUJUNDAJA
Eva Maria Aru 10C

KEELETOIMETAJA
Õpetaja Leelo Valgma

ARVUSTUSED
Meeri Elisabeth Paltman 11A

LOOMENURK
Laura Ustav 10C

KIRJUTASID
Heneliis Notton 11C
Nele-Liis Kurušev 11C
Eva Lotta Lello 8B
Moon Lokk 11C
Marie Helen Matsina 10B
Rauno Arike 10A
Keterin Vendt 9A
Marsella Tamm 9C
Maria Krjutškova 9C
Eliise Tuulemäe 10A
Elisabeth PPerk 11C
Sarah Mia Haabma 8D
Meeri Elisabeth Paltmann 11A

© 2018 LENNUK – KÕIK ÕIGUSED KAITSTUD

21K.EE/CATEGORY/LENNUK – LENNUK@21K.EE

X X I

Deutschland

Tallinna 21. Kooli 33. Kunstinädal

Memuaare Saksamaa kunstinädalast

HENELIIS NOTTON 11C

Kunstinädal oli peamiseks põhjuseks, miks ma peale põhikooli lõpetamist Sauel otsustasin just meie kooli kasuks. Siin ma nüüd olen. Otsus võtta kunstinädala teemaks Saksamaa sündis ilma suuremate lahkhelideta. Enne suvevaheaega tegime me esimese koosoleku ning Google Docsi tekkis dokument ideede kogumiseks: aatriumi jagame Berliini müüriga kaheks, ühe korruse teeme nii värviliseks, et inimene tunneb end ekspressionistliku kunstiteose keskmes, ning kooli ette ostame odavalt mõnest Facebooki grupist ühe BMW, mis hiljem klassi ühisomandisse arvestatakse. Kõige tipuks pidime me ka ooperi lavastama. Septembrist alates elasime me paralleelselt olevikus ning jaanuari esimeses koolinädalas. Sealt edasi hakkas toimuma siire punkti, kus meie klass teadis Saksamaa hümni sõnu Eesti hümni omadest paremini. Saksa hümnist saate te lõpus veel lugeda.

Klass jagati gruppideks, mille igal liikmel oli kanda oma roll . Iga päev jaanuarile lähemal tähendas rohkem tunde kunstinädalaga tegutsemist. Etenduse proovid nädalavahetustel ning Maarika Pauna ruum, kus me kodust rohkem aega veetsime.

Ma pean kunstinädala korraldamist kõige harivamaks seigaks selle gümnaasiumi jooksul. Kahtlemata on oma roll ka eksponentvõrranditel ning vältevaheldustel, kuid kunstinädalaga kaasa saadud tunnetus “suure inimese” elu suhtes kaalub need kindlasti üles. Kunstinädal ei ole midagi, mille saab kahe nädala jooksul järele vastata või üle lasta. Ka need inimesed, kelle jaoks päeva esimesed tunnid on nagu müütilised sündmused, mida nad kunagi kogenud pole, pidid kunstinädala planeerimise hetkeks võtma vastutuse kohale ilmuda. Vaatamata sellele, et korraldamisega kaasnes palju stressi, pean ma tänama juhtkonda ning õpetajaid meile kingitud usalduse eest. Mitte miski gümnaasiumi jooksul ei pane üht teismelist tundma end rohkem vajaliku ja täiskasvanuna kui usaldus mõne ülesande täitmisel.

Ettevalmistusnädala ajal läksime me hommikul kooli ning koju jõudsime vahel peale kesköö. See võis olla väsitav, kuid samas seda väärt. Kui aus olla, käis kõik väga kiiresti ja ühtne mälestus jaanuari algusest puudub. Proovid, paberlillede lõikamine, värviplekid, villaste sokkide kulutamine aulast aatriumisse joostes ning kiired Chopsticksi ühistellimused.

Lõpuks jõudis kätte kunstinädal, mis veel kiiremini möödus. Nädala jooksul käisime me täpselt ühes tunnis - Adamsoni kirjanduses. Muul ajal tegime proove, esinesime, kõndisime erinevates kostüümides ringi, tegime tuure, müüsime kohvikus pretzeleid ja üritasime “Elavate piltide” ajal treppidest alla jooksvatele põhikooliõpilastele selgeks teha, et kontrollimatult karjumine ei kiirenda trepist alla jõudmise protsessi ega paranda nende elukvaliteeti.

Reedel toimus stiilipidu. Etenduse ajaks oli keegi ühel mikrofonil juhtme välja tõmmanud. Lõppkokkuvõttes polnudki sellest hullu. Aplaus etenduse ajal on kõige ilusam heli, mida ma kuulnud olen. See sisaldas nii suurel hulgal uhkust ja vabadust. Aula tagumise seina vastas seistes plaksutasin, pisarad silmis, oma klassile. Meie klass ei olnud kunagi väga ühtne olnud, kuid sellel hetkel armastasin ma igat 11.c liiget nagu pereliiget. Läbi raskuste ühise eesmärgini jõudmine (kõlab nagu halb valimisreklaam) tekitas iga inimese suhtes austuse, sest me nägime inimesi kõige inimlikumal moel muretsemas ja rõõmustamas.

Kunstinädal finišeerus minu jaoks sellega, kui ma täpselt nädal aega peale kunstinädala lõppu keset ööd üles tõusin. Ma jõudsin hilja öösel koju ja jäin magama. Kuskil tunni pärast tõusin ma unesegasena üles, sest minu ümber seisis kogu mu klass, kes laulis Saksamaa hümni. Neid inimesi päriselt muidugi polnud seal, kuid tol hetkel ei suutnud ma välja mõelda, kuidas nad sinna said. Uks oli ju lukus. Saksamaa hümn muidugi küsimusi ei tekitanud. Jõin klaasi vett ning alates sellest momendist oli kunstinädal lihtsalt üks ilus mälestus.

Aitäh kogu kooliperele (ja muidugi sponsoritele)!

XXI

Kunstinädala eelarvest

NELE-LIIS KRUTŠEV 11C

Hetkel, mil võtsin endale kohustuse koostada kunstinädala eelarve, ei olnud mul tegelikult aimugi, mis mind ees ootab. Eelarve koostamist tutvustati meile kui "Kirjutad välja tulud ja üritad kulud nendest väiksemad hoida". Tegelikkuses nõudis eelarve koostamine palju aega, planeerimist ning tõi kaasa lugematu hulga seiklusi. Alustades hetkedest, kus peale mitmesaja eurose toetuse saamist oli eelarve ikkagi miinuses; aula põrandal nutmiseni, sest peale mitut tundi üritades ühte ülekannet teha, selgus, et mu päevane limiit on täitunud. Toimus pöörane jooksmine kooli ja pangaautomaatide vahel, sest ühtäkki oli vaja maksta pretzelite, vorstide, stollenite ning kõige muu eest. Lõpetuseks see, kuidas kõik hästi läks ja me ots otsaga kokku tulime.

Selleks, et anda parem ülevaade kunstinädala eelarve koostamisest ning samas aidata tulevasi kooliürituste eelarvestajaid, annan ma 6 nõuannet, mida oleksin ka ise teada soovinud enne tööga alustamist:

Kulutusi, mis on planeeritud, on kordades vähem kui neid, mis ei ole. Alguses eelarvet kokku pannes võib loota, et igale rühmale määratud summast neile piisab ning kulud, millega arvestatud on, jäävad sellisteks ega muutu. Reaalsus on see, et juba nädal enne jõuluvaheaaega on selge - raha ei ole piisavalt. Korraldusnädalal saab see veel selgemaks ning alles peale kunstinädala stiilipidu saab lõpuks kergemalt hingata.
See ei saa olema kerge. Suur stress ning lõputud pisarad käisid minu jaoks eelarve koostamisega käsikäes, seda eriti hetkedel kui raha enam ei olnud ja selgus, et on veel mitmesajaeurone maksmata arve. Lisaks teadmatus, kuidas nädala pärast maksta kinni helitehnika ning esinejad, tõi vahel pisara silma küll. Inimestelt õigeaegselt raha kätte saamine ei ole kerge. Raha kogumisega tuleb alustada nii varakult kui üldse võimalik. On tõesti olemas inimesi, kes ka peale kunstinädalat pole ära maksnud raha, mida juba kuid varem koguma hakati..
Pangast saab sinu teine kodu ning suurim sõber. Kunstinädala korraldamisperioodil ning ka kunstinädala ajal veetsin ma umbes poole enda ajast Rävala Swedbankis. Sealne mündimasin ning sularahaautomaadid jäävad mulle igavesti südamesse, kuid loodan neid lähiajal mitte rohkem näha.
Hoia alati avatud meel ning isegi raskete hetkedel ära unusta, et see on arvatavasti sinu elu ainukene kogemus, kus sa saad täiesti oma silmaga näha suurürituse rahalist poolt. Oli mitmeid hetki, kus tundsin, et kahetsen kogu südamest, et võtsin endale kohustuseks koostada kunstinädala eelarvet Tagasi vaadates olen aga väga õnnelik, et olen saanud sellise kogemuse võrra rikkamaks.
Ära muretse üle! Kõige tähtsamaks ning vajalikumaks nõuandeks minu poolt ongi see, et tegelikult ei ole olemas võimatuid olukordi, nagu ütles meile Maarika Paun kunstinädala alguses. Isegi kui tundub, et raha ei ole ega tule ja võlad kasvavad üle pea, siis tegelikult läheb kokkuvõttes kõik hästi.
Lõpetuseks tahaksin rõhutada seda, kui suure panuse peab panema sellesse eelarvesse 11.C klass, makstes ise kinni väga suure osa kogu kunstinädalast. Inimesena väljaspool klassi võib tunduda, et vähesed kaunistused, üritused või kingitused on kinni õpilaste laiskuses või vähestes ideedes. Kuid inimesena, kes on koostanud kunstinädala eelarve ning näinud seda, kui suur roll on rahal kogu selle suurürituse toimumises, julgen öelda, et ükskõik kui värvikad on sinu ideed, jäävad need ilma olemasoleva rahata teostamata. Võib-olla on see ka põhjuseks, miks me "planeerisime rohkem ja suutsime vähem".

Intervjuu vahetusõpilaseks olemisest ja saamisest

EVA LOTTA LELLO 8B

YFU ehk Youth for Understanding on tegutsenud Eestis alates 1992. aastast. Organisatsioon ise koorus välja II maailmasõja traagikast. Just sõjakoledustest põhjustatud hirm võõraste ja teistest erinevate ees ajendas Rachel Andreseni astuma samme tolerantsema ning rahulikuma maailma heaks. Nii sai alguse tänaseks ülemaailmseks võrgustikuks kasvanud rahvusvahelisi hariduspro-gramme pakkuv organisatsioon Youth for Understanding. Tänapäeval osaleb vahetusprogrammides üle maailma igal aastal üle kolme tuhande 14-18-aastase noore.
2019. aastal on tegutsevaid YFU-rakukesi pea 60 riigis.

Intervjuu on tehtud YFU Eesti turundusspetsialisti Annely Emma Krelliga.

Miks ja millal minna vahetusaastale?

Aasta võõras kultuuriruumis, ent toetatud tugivõrgustikuga keskkonnas annab noorele võimalusele avastada nii ennast kui maailma. See olukord paneb neid sageli iseseisvuma ning lahendusi leidma, millele Eestis ei tuldaks.

Aastaga saadud ainulaadne kogemus on selline stardipakk tulevikku, mida väärtustavad ka ettevõtjad – igaüks soovib leida noori töötajaid, kes on õpihimulised, loovad, mõtestatud tegutsemislaadi ja kõrge pingetaluvusega. Nii saame ühe noore abil mõjutada tervet kogukonda. Ja just tänu selliste oskuste arendamisele vahetusaasta jooksul saame väita, et YFU-l ja gümnaasiumis toimuval õpilasvahetusel üldiselt on arvestatav ühiskondlik mõju.
Vahetusõpilaseks on võimalik minna noortel vanusevahemikus 14-18, ent Eesti noored otsustavad selle teekonna kasuks sageli põhikooli lõppedes, enne gümnaasiumi algust.

Kodumaalt, eriti kui see on väike nagu Eesti, pikemalt eemal viibimine avardab väga suurelt ja kiiresti silmaringi. Siis näeb, kui erinev on maailm ja kui palju erinevaid natuure selles elab. See aitab mõista erineva kultuuritaustaga inimesi ja tolereerida maailmu, mis sinu omast küllaltki kardinaalselt erinevad. Tolerantsus ongi kindlasti üks võtmeomadus, mis teeb võimsa arenguhüppe lapse (ja ka täiskasvanu) teadvuses.

Kuidas valida õiget riiki?

Riiki valides tuleks mõelda mitmetele asjaoludele – näiteks, millist keelt soovib noor selgeks saada? Või millisesse ülikooli tal tulevikus plaanis asuda on – siis on aastane kogemus sealses riigis väga kasulik.

Vahetusõpilased ise on aga välja toonud 4 punkti:

1.Pane kirja eelistused ning mõtle, miks sa just need riigid valisid, mis sind köidab nende riikide juures. Pane kirja plussid ja miinused.
2. Uuri eelistatud riikide kultuuri, rahvust ja eluolu ehk tee enda jaoks väike ülevaade, missuguse riigiga on tegu. Kui sul on juured mingit otsa pidi selles riigis, siis mina soovitaksin kindlasti valida just see riik, sest nii sa õpiksid tundma nii ennast kui ka oma suguvõsa ja selle ajalugu. Saaksid näha, kuidas ja kust sa siis ikkagi pärined.
3. Mõtle, kas valitud vahetusriik võiks sulle kasu tuua ka tulevikus . Kui on mingi huvi, mis just selles riigis hästi välja arenenud on, siis kindlasti oleks hea valik just see riik. Võimaluse korral saad oma vahetusriigis ennast veelgi enam arendada.
4. Uuri, mis keelt nendes riikides räägitakse, ning mõtle, kas soovid seda keelt õppida.

Kuidas on noored muutunud peale vahetusaastat?

Meie vahetusõpilased on ennast hinnanud enesekindlamaks, teadlikumaks ühiskonnas toimuva suhtes, tolerantsemaks ja iseseisvamaks! Neil on kogemus elada võõras kultuuriruumis ja nad tulid sellega toime – kui paljud 16-aastased noored saavad seda öelda? See on väga muljetavaldav!

Tavaliselt saavad vahetusaastale pürgimisest alguse nende edulood – kellest on saanud start-upi looja, teadur, õpetaja.. nimetage vaid elukutse.

Millised on vahetusaasta negatiivsed küljed?

Vahetusaastal on kindlasti palju rohkem plusse kui miinuseid ning kõik miinused saab ümber lükata positiivseks.
"Enne vahetusaastat pidasin enda jaoks miinuseks selle, et tagasi tulles pean klassi kordama ning kartsin, et mu sõbrad unustavad mu ära. Olles nüüd tagasi vahetusaastalt nägin, et see ei ole tegelikult nii. Ükski hea sõber ei unustanud mind ära, vaid hoopis vastupidi. Suhtlen paljude tuttavatega rohkem kui enne vahetusaastat. Enam ma ka ei leia, et klassi kordamine oleks halb asi. Vahetusaastaga kasvas mu motivatsioon õppida ning tänu sellel on mul kindlasti nüüd ka paremad hinded ning minu suhtumine kooli ja õppimise osas on kindlalt muutunud."- Iiris Issak, Saksamaa 2016/17
Vahetusaasta möödub liiga kiirelt. Paljud noored loobuvad vahetusaastale minemisest klassikursuse kordamise hirmus. Tegelikult aga annab see võimaluse mõelda, mis on see, mida sa tahad järgmiseks enda elus teha - mida õppima minna? Kuhu õppima minna? Mida mul selleks vaja on? Sageli omandavad vahetusõpilased just need teadmised vahetusaastal olles.

Mida tuleb teha vahetusaastale saamiseks?

Vahetusõpilaseks kandideerimise protsessi ei tasu üldse karta! Seal ei ole midagi ülemäära keerulist.

Esmalt tuleb täita taotlusankeet, mis on leitav meie kodulehelt. Seejärel ootame õpilaselt motivatsioonikirja,

kus ta kirjeldab lihtsas vormis, miks just tema tahaks vahetusaastale minna, ning seejärel ülevaadet enda selle aasta hinnetest – piisab ka lausa screenshot'ist e-koolist! Kogu see protsess käib väga kiirelt – kokku võib võtta vaid mõned päevad, sõltuvalt kandidaadi kiirusest.

Seejärel kutsub meie programmispetsialist kandideerijat sellisele toredale päevale nagu Valimispäev, mida viivad läbi YFU vabatahtlikud – seal viiakse läbi grupitöö ning individuaalintervjuu. Selle eesmärgiks on veenduda, et huviline on piisavalt küps eelseisvaks aastaks.

Kui Valimispäeval on käidud ning mingisuguseid murekohti seal ei esinenud, kutsutakse kandideerija koos enda vanematega lepinguvestlusele. Lepinguvestlus annab võimaluse uurida detailsemalt erinevate riikide programmide tingimuste ja ülesehituse kohta ning ka lepingu ja rahastamisvõimaluste kohta. Lepinguvestlusel käimine EI KOHUSTA koheselt lepingut sõlmima. Peale vestlust saate võtta vajaliku aja mõtlemiseks ning pereringis arutlemiseks. Sobiva valiku korral on võimalk leping sõlmida kasvõi kohe pärast vestlust, eeldusel, et valitud riiki on kohad olemas!

Ja ongi kõik! Sõltuvalt noorest ning valimispäevade graafikust võib kogu protsess võtta aega nädal-paar nädalat.

Milliseid võimalusi pakub YFU aitamaks noortel vahetusaasta maksumus kokku saada?

YFU aitab igat noort nii palju kui võimalik ja just seetõttu on meil igal aastal lausa kaks stipendiumivooru, mille jooksul me jagame ligi 15 stipendiumit! Nii palju ei ole ühelgi teisel organisatsioonil.

Lisaks sellele on meil aastatega välja töötatud ja uuendatud toetajate otsimise koolitus, mis aitab iga noore enda sees välja mõelda parimad lahendused ja meetodid, kuidas raha kokku koguda. Meie noored on tegelenud käsitööga, korraldanud heategevuskontserte, leidnud suvetöid ja palju muud.

Kas vahetusaastale on võimalik minna ka ilma Eestis klassi kordama jäämata?

Neid kokkuleppeid on võimalik igal noorel ise sõlmida oma kooliga. Meil on olnud tublisid noori, kes tõepoolest teevad justkui 2 aastat korraga, kuid meie seda ei soovita. See tähendaks, et vahetusriigis olles õpitakse päeval seal koolis ning õhtul jätkatakse Eesti kooli õpingutega. Paraku jääb nii aga kogu kultuuriline elamus elamata ning kuna uus olukord on nagunii harjumatu, siis soovitame elus hoida võimalikult vähe stressi.

Kas noortel on vahetusaasta ajal võimalik vahepeal Eestisse tulla?

Vahetusõpilased ei tule tõepoolest vahepeal koju tagasi, v.a eriolukordades.

Ja tegelikult on sellel väga lihtne põhjus – nii ei tekita me noorele veelgi rohkem emotsionaalset pinget ja igatsust, mida kodukülastus võib esile kutsuda. Õpilasel on võimalik oma perekonna ja sõpradega Skype'i või muu abivahendiga suhelda.

Kas vahetusaastalt tagasi tulnud noored jäävad YFUga seotuks?

Jah, YFU lisandväärtus on uskumatu vabatahtlikkond meie vilistlastest – neil on võimalus end proovile panna erinevate ürituste korraldamisel, sh ka suurüritused väljaminevate kui ka sissetulevate õpilaste jaoks, millest võtab osa ligi 70-100 inimest. Noortel on võimalik omandada oskused töötubade läbiviimisel erinevates Eestimaa koolides, lisaks panustame igal aastal enda vabatahtlike oskuste täiendamisesse – neil on võimalik osa võtta erinevatest turundus-, avaliku esinemise koolitustest nii Eesti kui ka rahvusvahelisel tasandil. Peaaegu 80% vahetusaastal käinutes otsustab pärast vahetusaastat ka vabatahtlikuna YFU arengusse panustada ja see on tugeva organisatsiooni alustala.

21. Kooli õpilane Frida Brit Noor vahetusaastal Saksamaal

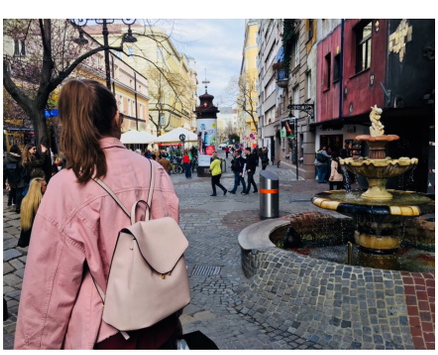

Ärkasin 5 päeva kell 5:00

MOON LOKK 11C

Kui vahetundide ajal koolikoridorides tähelepanelikult ringi jalutada, võib kuulda õpilaste suust kõige sagedamini kasutatavate fraasidena: „mul ei ole aega” või siis „ma olen nii väsinud”. Esile on kerkinud küsimus, kas ehk hilisem koolipäeva algus võiks lahendada pideva väsimuse probleemi. Sel teemal on rääkinud nii meie kooli direktor kui ka meie õpilased. Selle asemel, et alustada esimest tundi hiljem, kerkis ühe võimalusena esile mõte, et õpilased võiksid hoopis varem magama minna, nii poleks ka vara ärkamisega raskust.

Kummaline, et meil, tänapäeva noortel, on komme pidada ennast võitmatuks pühapäeva õhtul, kuid kange soov alistuda armutu elu ees esmaspäeva hommikul.

Mitmed edukad inimesed nagu näiteks Apple’i tegevjuht Tim Cook või näitlejana tuntud Dwayne “The Rock” Johnson on mitmel puhul rääkinud, kuidas nende päev algab varahommikul, kella nelja ja viie vahel, ehk veel varem kui tavalise õpilase koolipäev. Võib-olla on kell viis ärkamine tõepoolest lahendus, kuidas koolis erksam ja kodus produktiivsem olla.

Niisiis, palun trummipõrinat, otsustasin minagi end proovile panna ja tõusin viis järjestikust argipäeva üles kell 5.00, et näha, kui raske on minu jaoks nii vara ärgata ning kas see toob mulle kaasa pigem kahju või kasu. Siin on minu nädala kirjeldus.

Esmaspäev

Minu hommik algas oodatust kergemalt, sest üllataval kombel polnud mul mingit raskust äratuskella peale täpselt 5.00 üles tõusta. Päev algas üsna tavaliselt: tegin endale süüa ja toimetasin arvuti taga. Samuti ületasin ennast esmaspäeval täiesti uut moodi, sest läksin esimest korda üheteistkümne aasta jooksul enne koolipäeva trenni. Juba 6.15 olin trenniriietes ja valmis sporti tegema. Energiat oli kuhjaga ning nii jooksin, hüppasin ja kargasin kellaajal, mil muidu oleksin alles voodis põõnanud.

Kooli jõudes sain nii mõnegi sõbraliku tähelepanuavalduse, sest pideva väsimuse käes kannatavatele gümnastistidele võib tunduda tõelise vägiteona enne koolipäeva algust ka trenni jõuda. Tundsin end imeliselt, nii vaimselt kui ka füüsiliselt ning oli hoopis isemoodi avastus tõdeda, et isegi esmaspäeviti võin tunda ennast rõõmsa, energilise ja motiveerituna.

Teisipäev

Minu teisipäeva varahommikki möödus trenni tehes. Veel enne spordiklubisse minekut keskendusin aga tegevustele, mis mulle rõõmu toovad. Minu kvaliteetaeg tähendab enamasti mõne põneva raamatuga maha istumist ning et mul selline võimalus koguni enne kooli avanes, tekitas lihtsalt imelise tunde.

Minu mõlemad hommikud on kulgenud imelihtsasti. Peale trenni kooli suundudes on keha ärganud ja vaim valmis päevale vastu astuma. Olen aga avastanud, et umbes kella kahest alates tunnen eriti selgelt, kuidas energia kaduma hakkab. Üks soovitus, mis käib vara üles tõusmise kohta, on see, et päeval ei tohiks lõunaund magada, sest siis ei jää õhtul piisavalt vara magama ning nii ei saa täis piisavaid unetunde. Niisiis hoian ennast väevõimuga ärkvel ning tasapisi hakkab ka rampväsimus üle minema ja silmalaud muutuvad uuesti kergemaks.

Kolmapäev

See oleks vist sohitegemine, kui ma siia ei kirjutaks, et kolmapäeval läks mul tarvis tavapärase ühe tassitäie asemel kaht tassi kohvi.

Sel hommikul jätsin trenni vahele, et selle asemel hoopis välja kohvi jooma suunduda. Algul sõin loomulikult kodus rahulikult hommikust ning sättisin

ennast päevaks valmis. Mul oli isegi pisut aega õppimisele pühenduda ning veel paar korda pähe õpitud dialoog üle korrata. Kõige varasem kohvik avas oma uksed täpselt 7.00, seega umbes sellel ajal ma ka sinna jõudsin. Laotasin oma asjad lauale laiali ning aurava cappuccino taga võtsin esimesena ette oma kalendri, et kirjutada sinna üles kõik, mis vähegi oluline tundus: märksõnad, meeldetuletused, tähtajad, sündmused, ülesanded, kohustused jne. Mu elu oleks justkui pisut rohkem kontrolli all, kui mul on kõik silme ees olemas. Kritseldasin endale veel märkmeid, kuidas mul seni vara ärkamisega läinud on, et mul miski meelest ei läheks. Sain enda jaoks nii-nii palju tehtud ja seda veel enne kella kaheksat.

Õhtul oli mul veel päris palju kodutöid, nii et ühel hetkel tundsin vajadust endale lisatass kohvi teha, mitte et see oleks minu puhul midagi erakordset, aga siiski tulenes see tõenäoliselt väsimusest, mis taas pealelõunal ligi tikkus. Peale turgutavat kofeiinilaksu sujus aga kõik taas nagu lepase reega.

Neljapäev

Seda oli kohe tunda, et ma polnud eelmisel õhtul piisavalt vara magama jäänud. Tavaliselt proovisin 21.00 voodis olla, et enam-vähem 8 tundi magada. Kui eelnevad päevad oli see mul hästi välja tulnud, siis seekord poole üheteist paiku magama jäädes oli kohe ka hommikul üles tõusmine raskem. Tundsin, et olen korralikult ärkvel alles pärast hommikust trenniskäiku. Sellele vaatamata olin endiselt rahul oma uue varajase rutiiniga, mis paistis mulle teglikult üsna hästi sobivat.

Reede

Appi, minu viimane päev! Päris ausalt oli isegi natuke kurb mõelda, et see oli minu viimane selletaoline hommik. Hommikul ärgates oli mul tunne nagu kell võiks vabalt olla ka näiteks 9.00, sest olin juba oma ärkamisajaga nii ära harjunud. Otsustasin kasutada seda vaba aega nii produktiivselt kui võimalik ning nii hakkasin tegema ülesandeid, mille tähtaeg oli selle nädala lõpus. Esimeseks tunniks kooli jõudes olin taas teinud juba rohkem kui vahel terve nädalavahetuse jooksul kokku.

Minu projekt sai läbi, mis ma sellest kaasa võtan?

Esiteks polnud vara ärkamine üldse nii jube nagu alguses kartsin. Kõige raskem osa eksperimendi juures oli õhtul õigel ajal magama jäämine, et end välja puhata saaks. Samuti esines vahel päevasel ajal järske väsimushooge ning siis ei tohtinud lõunal magada ka, sest see oleks kogu rütmi sassi ajanud, lükates edasi õhtust magamamineku kellaaega. Tõenäoliselt kaoks aga aja möödudes ära ka päevane väsimus, kui organism jõuaks harjuda täielikult uue elustiiliga.

Samas avastasin aga elumuutva tõetera: hommikuti on palju mõnusam spordiklubis käia kui õhtuti. Olen täiesti veendunud, et hakkan ka edaspidi enne kooli trennis käima, sest see on lihtsalt supermõnus äratus. Hommikud kujunesid minu lemmikosaks päevast ning oli lausa veider rõõmsa ja puhanuna kella kaheksases tunnis istuda. Pole üldse välistatud, et jään ka edaspidi vahetevahel kell 5.00 ärkama.

Kui olete piisavalt julged, soovitan ka teil mõnikord proovida sama vara ärgata, sest kes ei proovi, see ei saagi teada, kuidas see teie päevasele rutiinile mõjuks. Ehk peitubki just vara ärkamises edu võti?

Utoopiast pärisellu: Tallinn-Helsingi tunnel kaksiklinn ja tunnel

MARIE HELEN MATSINA 10B

Me kõik oleme kursis või vähemalt kuulnud Rail Balticust. Selle teema üle on olnud väga palju arutlemist: selle kasulikkusest ja kahjulikkusest, kasust majandusele, mõjust inimestele. Tihti ei ole räägitud, miks teda ehitada tahetakse. Üheks põhjuseks on kiire ühendus suurte Euroopa riikidega, nagu Poola, ja sealt edasi, et ei peaks enam mööda alati halvas seisus olevat maanteed sõitma, kuid on ka teine põhjus. Üle Euroopa on suurte raudteede võrgustik ning Soome laht on üks väheseid kohti, kust pole võimalik kiiresti üle saada. Seetõttu tahetakse sinna rajada veealune tunnel, kus liiguksid kaks rongi Tallinna ja Helsingi vahel.

Ülle Madise ja Kaarel Kose pidasid Tallinna Reaalkoolis sellel teemal loengu ning andsid põhjaliku ülevaate tunneli ehitusest ning kasuteguritest. Põhieesmärk oleks kiirem transport nende linnade vahel, et tekiks kaksiklinn, nagu Kopenhaagen-Malmö, mis tooks kasu mõlemale linnale.

Ülle Madise ja Kaarel Kose pidasid Tallinna Reaalkoolis sellel teemal loengu ning andsid põhjaliku ülevaate tunneli ehitusest ning kasuteguritest. Põhieesmärk oleks kiirem transport nende linnade vahel, et tekiks kaksiklinn, nagu Kopenhaagen-Malmö, mis tooks kasu mõlemale linnale. Tallinna rahvaarv kasvaks ning kuna eeldatav sõiduaeg oleks 30 minutit, siis ei peaks inimesed töö pärast sinna elama minema. Ehitus kestaks umbes 5 aastat ja oodatav tasuvusiga oleks 35-40 aastat. Kui arvestada, et La Manche'i näitel saaks rahastust, oleks ehitus 1 km kohta üks odavamaid. Ehitamise teeb lihtsaks see, et põhi on graniidist. Samas peab arvestama ka nõrga aktsiaturuga, piiratud reaalkapitaliga ning kahjuga merebioloogiale Veel üks põhjus, miks ehitusega peale pole hakatud, on Rail Balticu puudumine.

Talsinki projekt pole veel reaalsus, kuid tulevikus võib sellel olla väga suur mõju siinsele elule: suurem kaubavahetus, ohutus ja rohkem reisijaid linnade vahel. Aastal 2017 oli Tallinna ja Helsingi vahel 8.83 miljonit reisi, mida eeldatakse iga aastaga kasvavat. Tulevik pole enam kaugel, tahes-tahtmata liigub maailm kiiresti edasi ning kui tahame kaasas püsida, peame ka ise midagi panustama.

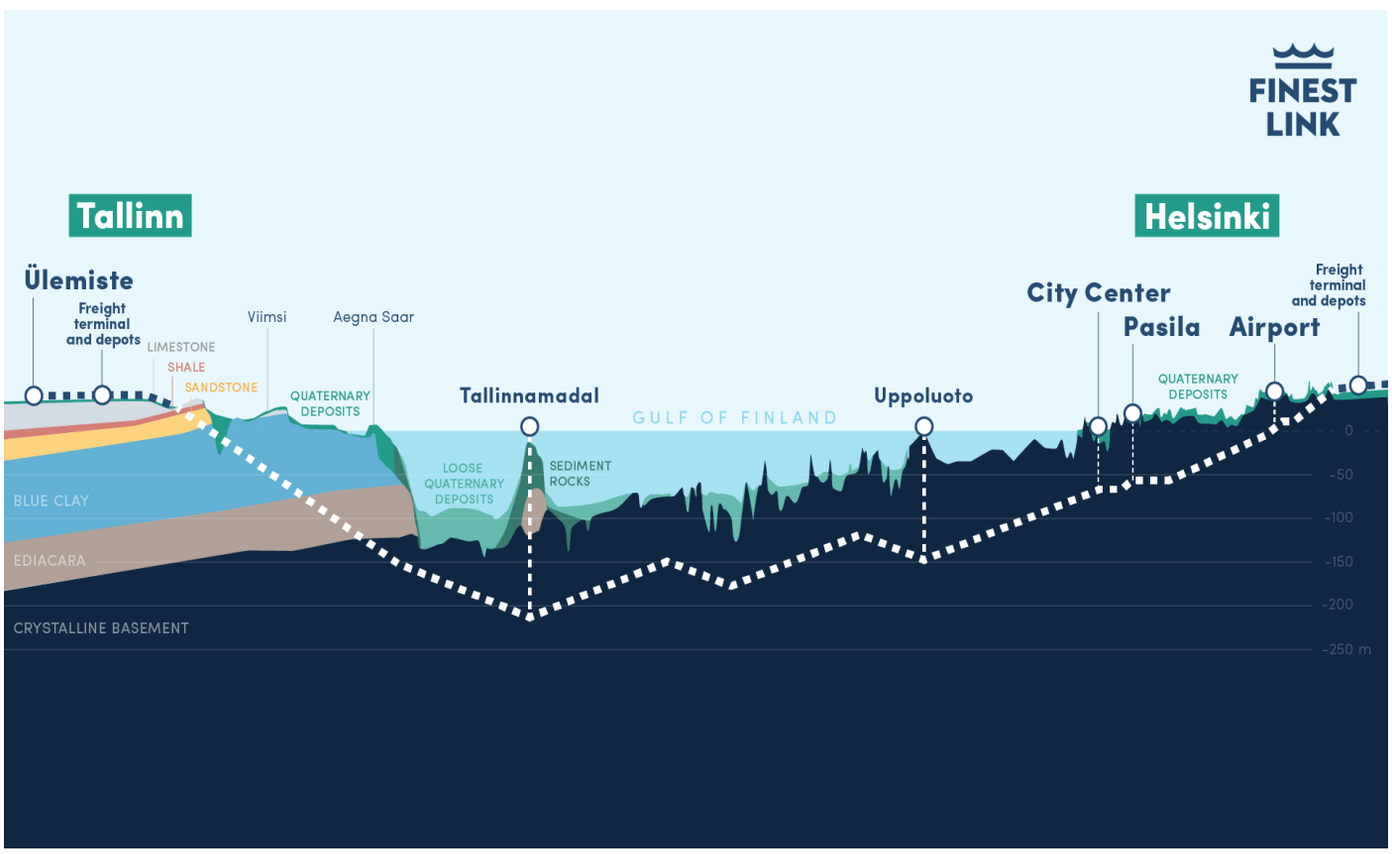

M21NSTREET

Tallinna 21. Kooli esimene moe-show toimus meie troopilises aatriumis. Külalised said nautida muusikalisi etteasteid, kõrgetasemelist valgus-show'd ning õhtu kõige tähtsamat osa - 14 koolinoorte moekollektsiooni. Meid kui korraldajaid imestas kõige rohkem oma kooli õpilaste andekus ja võime luua kvaliteetseid riideid. Õhtu jooksul sai näha peeneid kleite, erksavärvilisi sportlikke kostüüme, minimalistlikku tänavamoodi ning ümbertöödeldud riideid. Üritust produtseeris andekas ning tegus 10.c klassi õpilane Martin Raid.

Maria: "M21NSTREETi idee tekkis eelmise aasta märtsis minul ja mu klassiõel Marsellal. Mõtlesime, kui paljudes Tallinna koolides on juba moeshow'd, ning nii tekkiski mõte korraldada üks ka enda koolis. Südamelähedane rohelise mõtteviisi ja keskkonnasäästlikkuse teema aitas valida M21NSTREETile pealkirja: Kaasaegne tänavamood taaskasutatud riietest. Pakkusime korraldustiimi poolt disaineritele soodsat platvormi ning aitasime neil luua oma mõtetest ja fantaasiast moodi."

KETERIN VENDT 9A
MARSELLA TAMM 9C
MARIA KRJUTŠKOVA 9C

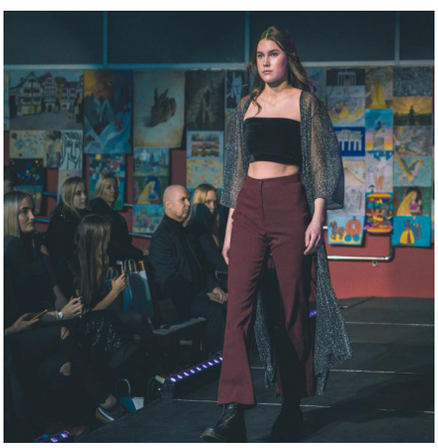

Seljakotiga Aafrikas ehk Erki Felsi muinasjutuline poolaasta Mustal Mandril

RAUNO ARIKE 10A

"Loodan, et nad on tulevased miljonärid," ütleb meie kooli ühiskonnaõpetuse õpetaja Erki Fels Lennukile antud usutluses enesekindlalt oma õpilaste kohta. Usun, et vastuseks suurtele ootustele on Fels õpetajana alati püüdnud ka omalt poolt parima anda - lisaks uutele ühiskonnateadmistele jäid tema tundidest eredalt meelde tervisliku eluja edumeelse mõtteviisi propageerimine ja suurepärased raamatusoovitused. Õpetamisega advokaaditöö ja Keila linnavolikogusse kuulumise kõrvalt tegelevat Felsi võib kindlasti pidada miljonäriks reisikogemuste poolest - 2018. aasta suvel võttis ta ette ülimalt harukordse reisi, siirdudes pooleks aastaks rändama Aafrika eksootiliste riikide hõimude ja põlisrahva sekka.

1. Milline oli reisi marsruut?
Kongo-Rwanda-Uganda-Tansaania-Malawi-Zimbabwe-Sambia-Namiibia-Kaplinn. Liikusin peamiselt kohaliku ühistranspordiga. Ebola epideemia tõttu sain Kongos veeta vaid ühe päeva.

2. Millised nägid Teie päevad Aafrikas välja?
Kirjeldan üht päeva Karamojade hõimu seltsis Lõuna-Sudaani piiri lähistel: ärkame enne koitu, minuga ühes hütis magab veel 4 noormeest. Rooman hüti avast välja, „uksed" on ülimalt kitsad. Panen jalatsid jalga, ilma et neid enne raputaksin. Saan skorpionilt nõelata.

Lähen naistega kaevu juurde, toome vett, nemad kanister pea peal, minul käes. Vee toomine on naiste töö. Mehed naersid, et kaasa läksin. Päikesetõusu ajal rooman läbi värava küla keskele kraali, lehmadele mõeldud aedikusse. Vanem poeg laseb vibuga lehma kaela haava, veri niriseb kaussi, klombid võetakse pulgaga välja, sooja piima lüpstakse peale. Juuakse rõõmsalt külalise auks. Olen meelitatud, joon viisakusest.

Hommikust ega lõunat ei sööda. Päev möödub naistel hüttide juures logeledes, askeldades, lapsi kantseldades. Mehed ja poisid on karjas, turul või joomas. Õhtul sööme lõkke ääres maisiputru piimaga. Räägime lugusid. Mina räägin, tõlk tõlgib, nemad vangutavad pead – et ikka kummaliselt elate seal Eestis.

3. Mis ajendas Teid seesugust unikaalset reisi ette võtma?
Igatsus seikluste järele. Soov olla veidrate lugude keskel, millest lapsena raamatust lugesin.

4. Mis oli reisi kõige meeldejäävam juhtum?
Hõimude riitused. Kui midagi eriliselt välja tuua, siis ümberlõikamise tseremoonia Ugandas. Seisin 9-aastase poisi kõrval, kui tal eesnahk noaga ära lõigati. Kolm lõiget. Tuimestuseta, loomulikult. Rahvas huilgas, kui lõikaja käe üles tõstis, äralõigatud nahk peo peal. Poisi näol ei liikunud ükski lihas. Alles tagantjärele fotodelt märkan õrna märga rada ta palgel – üks pisar.

Kogu eluks jääb meelde tormine öö India ookeanil, kui puidust purjekal koos kalameestega Sansibari seilasin. Istusin laimikottidel ja palvetasin, et meie puri ei murduks. Nüüd kui laimi lõhna tunnen, meenub kohe see hulljulge dau-sõit. Himbade hõimus nägin hammaste eemaldamise tseremooniat. Nad peavad nelja alumist lõikehammast koledaks ja eemaldavad need 12-14 aasta vanuselt.

5. Kuidas iseloomustaksite kohatud rahvast, kui suured on kultuurilised erinevused Euroopaga?
Aafriklased on üldiselt konservatiivsemad, sõbralikumad, laia naeratusega, kogukonda väärtustavad. Üks näide erinevusest – aeg ja ajatunnetus. Meie jaoks on aeg napp ressurss, millega võidu joosta ja rinda pista. Pidev ajapuudus ja ajale jalgu jäämine muudab suure enamuse ühiskonnast närviliseks. Aafriklase jaoks ei ole aega väljaspool tegusid. Aeg algab ainult siis, kui inimene otsustab. Kui küsin, millal buss väljub, siis keegi ei ütle kellaaega, vaid vastatakse mõneti üllatunult: siis kui rahvas kohale ilmub! Aeg ei kantselda aafriklasi ega valitse nende üle.

Mulle meeldib ja ei meeldi, kuidas aafriklased oma emotsioone naeratuse taha peidavad. Turistid arvavad, et see on hea tuju tunnus. See pole sageli nii. Aafrikas peetakse negatiivsete tunnete väljanäitamist alandavaks. Keegi ei pane sind tähele, kui vihaseks saad, sest ega mees, kes oma tundeid ei valitse, polegi ju tõsiseltvõetav. Kui maakooli õpilased läksid mingi koerustüki eest direktori juurde, kes neile avalikult vitsa andis, toimus nii minek kui tulek naeratuse saatel. See polnud hea tuju, vaid oma

häbi ja valu maskeeriti naeratuse taha.

6. Mida Aafrika inimesed Teile reisi jooksul õpetasid?
Alandlikkust, tänulikkust, kannatlikkust.

Mõtlesin öö veeta Dar es Salaami slummis. Need seal on päris ehedad slummid, mugavustest äralõigatus on totaalne. Sõbrunesin ühe perega. Meil oli vahva päev. Õhtul hakkasime süüa tegema. Küünal pudelis valgustas pottepanne, mis põrandal vedelesid. Slummis on inimestel reeglina üks tuba: seal sööd, magad, istud madratsi äärel, ajad juttu. Nägin, kuidas hämaras miski üle põranda jooksis. Muidugi teadsin, mis see on. Läksin „kööginurka“ ja valgustasin taskulambiga. Suured prussakad pagesid valgusvihu eest. Ikka satub neid reisides aeg-ajalt teele, kliima selline. Tol õhtul aga tundsin, et ei taha nendega toitu ega tuba jagada. Mul oli võimalus magada kenas hotellis, kuhu olin pagasi jätnud. Seal saaks vanni minna, ühe külma pudeli limonaadi juua. Leiutasin vabanduse, et pean ikkagi ära minema. Perekond jäi mind kurvalt ja pettunult vaatama. Pole kombeks, et külalised niimoodi lahkuvad. Perepoiss, väike laps, lehvitas mulle järele, kui mootorrattale istusin. Tema nukrad nõutud silmad saadavad mind ka Eestis. Selle loo moraal: minul oli võimalik lahkuda, tuju ajendil ära minna (nagu ma olin sinna saabunud lihtsast uudishimust). Aga nemad pidid jääma. Kohta, mis ei ole ilus, mugav ega tervislik. Veebruaris algavad vihmad ja vesi tungib tubadesse. Kuidas see siis alandlikuks ei tee?

See pole olnud minu otsus, et sündisin Eestis, maailma parimate vanemate perre, maailma parimal sajandil. Millega olen ära teeninud selle, et ma ei sündinud sinna? Millega sina selle ära oled teeninud?

7. Kas ja kuidas muutis reis Teie perspektiivi Eesti ühiskonnast ja poliitikast?
Ma ei lugenud pool aastat ühtegi läänemaailma uudist. Tagasi jõudes olid esimesed uudised, mis raadiost kuulsin: jääkaru surm, ühe erakonna provokatiivsed plakatid ja Tartu kool, kus õpilased peavad käima õhtuses vahetuses. Võib-olla solvan kogemata kedagi, aga heaoluriik on Eesti, kui meil sellised probleemid aktuaalsed on.

8. Miks otsustasite muude töökohtade kõrvalt ka ühiskonnaõpetuse õpetajana tööle hakata?
Mulle meeldivad noored edukad inimesed. Õpin neilt palju. Loodan, et nad on tulevased miljonärid (nii mõnelgi vilistlasel on see õnnestunud). Siis ehk saan neid advokaadina teenida. Tegelikku põhjust on raske öelda. Võib-olla see ongi kutsumus, kui tahad midagi endalegi teadmata põhjusel teha, hoolimata, et see pole rahaliselt kasulik ja võtab ebaproportsionaalselt palju aega.

9. Kuidas jõudsite meie kooli?
Direktor Meelis Kond on mind usaldanud ja olen selle eest siiralt tänulik. Naljaga pooleks, ma ise jäin õpilasena 21. Kooli katsetel reservi ega pääsenud siia 10. klassi. See on nüüd mu revanš.

10. Millised on Teie arvates mõned olulisemad raamatud, mille lugemine võiks igale koolinoorele kasuks tulla?
Aitäh selle küsimuse eest!

Kõik Kafka teosed. Kivirähk „Rehepapp“. Cicero ”Kohustustest“. Seneca ”Moraalikirjad Luciliusele”. Marcus Aurelius ”Iseendale”. Bruno Traven ”Surmalaev”. Upton Sinclair ”Džungel”. Lewis Carrol „Alice Imedemaal“. Malcom Gladwell ”Outliers”. Joshua Foer ”Moonwalking with Einstein”. Steven Pinker ”The Better Angels of Our Nature”. Hans Rosling ”Factfulness”. Yuval Harari „Sapiens“. Ja loomulikult minu lapsepõlve lemmik: Eesti Rahva Ennemuistsed Jutud. Koguja raamatut võiks ka kultuurne eurooplane olla lugenud.

11. Millised on Teie tulevikuplaanid - kas loodate veel mõne sarnase reisi ette võtta?
Lähitulevikus teen palju tööd. Ehitame kolleegidega üles Eesti parimat riigihankeõiguse tiimi. Tahaksin jääda ka 21. Kooli. Pikemale rännakule lähen 3 aasta pärast, Somaaliast Libeeriani. Loodan siis ööbida hõimude juures, kus ükski eestlane (ega valge mees) pole varem käinud. 2022. aastal peaks lõpuks valmima raamat kõigist neist rännakutest metsikus vägevas Aafrikas.

Oh jõuluaeg, oh jõuluaeg, millal sina tuled?

MARIE HELEN MATSINA 10B

Tallinna 21. koolis toimus 10.-14. detsembril traditsiooniline jõulunädal, mida korraldab igal aastal 10.b. Nagu iga üritusega, hakkas planeerimine üsnagi varakult: kuidas kaunistada, keda kutsuda, mida kohvikus müüa jne. Üheks suurimaks pähkliks oli esineja leidmine. Kaalusime palju variante, kuid sõelale jäid lõpuks VillemDrillem ja Meisterjaan, kelle esinemised olid väga menukad. Kindlasti ei saa kirja panna kogu vaeva, mis läks kooli kaunistamisse, lugematute meilide saatmisesse, küpsetamisse ja üleüldisesse korraldamisse, kuid lõpuks tasus see kõik ennast ära.

Jõulunädala ajal oli võimalik kuulata vahetundides aulas luulet, mida esitasid

10. klasside õpilased. Kohviku kõrval aatriumis oli võimalik proovida virtuaalreaalsust, mis läks eriti hästi peale algklasside lastele. Kohvik oli väga edukas: iga päev oli erinev valik, kohvi ja glögi ostmise võimalus ning esmakordselt oli kasutuses kaardimakse võimalus, mis oli paljudele väga meeldiv üllatus.

14. detsembri õhtul toimus jõulupidu, kus mängiti saate "Reisile sinuga" ainetel humoorikas mäng "Õhtusöögile sinuga". Osalejateks olid meie oma kooli õpilased ja õpetajad. Toimus ka suur loos, kus jagati auhindu erinevatest valdkondadest. Esinesid ka 21. kooli tantsutüdrukud ning varasemalt mainitud esinejad . Õhtu lõpetati suure ilutulestikuga.

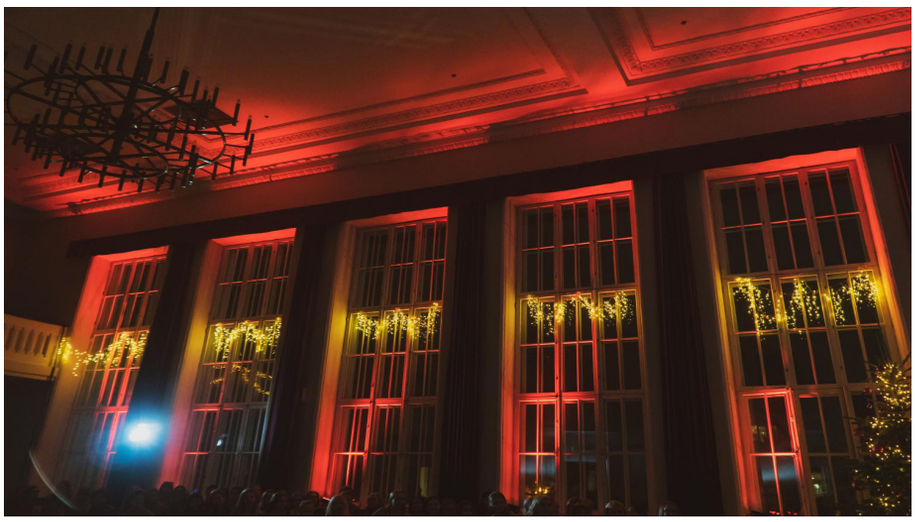

Pikk mõttetuna tunduv koolisõit - kuidas seda mõtekamaks ja meeldivamaks muuta

Mitmed õpilased elavad meie koolist kaugel, kooli tulek või minek võib õpilastelt „röövida“ lausa tunde. Lihtsalt transpordivahendi aknast välja vaatamine tundub ju mõttetu, seda aega on võimalik ka kasulikumalt sisustada. Mida mõttekat ja arendavat aga nii kitsas kohas teha saab? Siin on mõned mõtted:

1. **KUULA MUUSIKAT** – oma lemmikut pop-lugu, rahulikku klassikat või hoopis midagi uut, mida tavapäraselt ei kuula. Muusika teeb tuju paremaks ja olemise rahulikumaks.

2. **KUULA PODCAST'E, RAADIOSAATEID** – nendest saab teadmisi, huvitavaid mõtteid, jututeemasid, paljud neist mõjuvad motiveerivalt. Võõrkeelsete podcast'ide kuulamine on hea viis keele mõistmise harjutamiseks.

3. **TEE KODUTÖID** – kirjalikke kodutöid on sõidukis üpris raske teha, aga pähe õppida ja mõelda saab küll. Sõnade ja mõistete õppimiseks on väga hea äpp Quizlet, kus saab sõnakaarte teha ja mõistemänge mängida.

4. **ÕPI VÕÕRKEELI** – inglise keele õppimiseks saab kasutada äppe Lingvist, Vocabulary Builder, CAE Academy, Johnny Grammar. Duolingo on üks maailma populaarseim äpp võõrkeele õppimiseks. Selles saab inglise keele põhjal õppida ligi 30 keelt.

5. **ÕPI AJALUGU** – Ajalookalender võimaldab ajaloos olulisi kuupäevi meelde jätta teisiti kui õpik. Äpp annab tagasivaate tänasesse ajalookuupäeva, saad teada, kes tänasel kuupäeval aastaid tagasi sündis, kas lõppes mõni sõda või allkirjastati leping.

6. **LOE või KUULA RAAMATUT** – raamatutest saad teadmisi, uut sõnavara, lugemine arendab keskendumisvõimet, samuti loomingulisust. Kui paberraamat on koolikotis kandmiseks liiga raske, võib soetada e-raamatuid, aga ka audioraamatuid, mida on hea kuulata bussis ka püsti seistes.

7. **RÄÄGI SÕPRADE, KOOLIKAASLASTEGA** – kui saad toreda inimesega koos kooli sõita, on hommikune koolitee hoopis meeldivam. Sõbraga saad rääkida koolist, vaba aja veetmisest, päevakajalistel teemadel, vestlus võib kujuneda huvitavaks ja inspireerivaks. Vanematelt koolikaaslastelt saad küsida nõu nii õppimise, valikainete kui ka gümnaasiumivaliku kohta.

8. **PLANEERI** – Märgi oma kalendrisse (olgu see siis märkmik või äpp) eesootavad kokkusaamised, esinemised, sünnipäevad ja muud tähtsad sündmused. Võid ka sõpradega suhelda ja kokkusaamisi ning sündmustel osalemisi planeerida. Lisaks võid kirja panna tegevused, mida täna ja üldse sel nädalal ära teha tahaksid.

9. **TÜHJENDA TELEFONI MÄLU** – galeriis on inimestel tavaliselt sadu pilte, millest paljud on udused, mõttetud, mõned pildid on lihtsalt ühesugused. Neid pilte saad sõidukis olles kustutada, nii jääb rohkem ruumi tulevaste toredate hetkede jäädvustamiseks.

10. MÕTLE ja unista – mida vaheaegadel teha? Mida tahan oma elu jooksul korda saata? Mida saaksin teha, et homne päev oleks minu elu parim? Milliste hobidega tahaksin tegeleda? …

ELIISE TUULEMÄE 10A

Soovitusi ühistranspordiga sõitmiseks:
**Kui soovid istekohta, mine peale esimestes peatustes, siis on sõidukis tavaliselt vähem rahvast ja suurem võimalus, et saad istekoha.*
**Eelista ekspressliine, sest need teevad vähem peatusi, seega jõuavad kiiremini edasi kui tavaliinid.*
**Valideeri õpilaspilet, siis ei pea trahvi maksma.*

Mida pole mõistlik teha?

*MAGADA – ühistranspordis on see ohtlik, sest võid õige peatuse maha magada, samuti varaste ohvriks sattuda. Suikumine teeb ka uimaseks, kooli minnes oleks aga värske pea vajalik.
*SÜÜA – ühistranspordis pole see tegelikult lubatud. Transpordivahendis ei tohiks süüa juba ka sellepärast, et see ei ole eriti puhas keskkond.

Kui kasutad kooli sõitmise aega mõistlikumalt, jääb rohkem aega hobidega tegelemiseks, lähedastega suhtlemiseks ja niisama mõnusalt olemiseks. Loodan, et said siit mõtteid, kuidas pikk koolitee huvitavamaks ja meeldivamaks muuta.

Life abroad

ELISABETH PERK 11C

There is much to talk about Estonia's relationships with migration after the collapse of the Soviet Union. There are still many discussions on immigration and people leaving Estonia for a better quality of life. Do people leave Estonia with a wish of never coming back or are they just longing to experience the world before settling down in their native country? Here is an example.

Laura Volmer (age 18) is a daughter of Märt Volmer (age 52), ambassador of Estonia in Denmark. The Volmer family is currently living in Kopenhagen, with the exeption of Helena (Laura's big sister), who is studying at The University of Edinburgh at this moment. I first became friends with Laura when we studied together in Rahumäe School. I have known her my whole life as a witty, bold, outgoing, beautiful and down to earth kind of person. Quite a long list of compliments, huh? Well every word here is true and waiting to be recognized.

It takes quite a lot of courage for a family to take a leap of faith and make the choice of spending most of your life living abroad. In this case even several different countries in a row. But knowing their family so well, I can say that they managed really well and that the environment change has worked out pretty well for them. Their decision-making involves every member of family and each decision is considered carefully every time. Their strengths as a family are optimism and determination of achieving goals while being really warm-hearted.

Living abroad has definitely helped each of them to develop as person. Although there are always difficulties when moving. They all had their own personal obstacles to overcome when adapting to the new environment. Laura and Helena needed to create a totally new network of people who to socialize with, Märt needed to adapt to new assignments at work and Aave (Laura's mother) was even running a company overseas. The thing that they all had in common was home-sickness. The deprivation of fresh warm-baked black bread, Estonian language and families left behind were sometimes changes too difficult to bear. However, they leaned on each other and made things work.

Their stay in Denmark is almost over, as Märt will be moving back to Tallinn in September of 2019. Aave and Laura will extend their stay in order for Laura to graduate the Copenhagen International School and start applying to universities. Laura now has a different direction – learning surgery in a foreign country, as well as Helena, who is studying medical biosciences as major. Both of them are coming back to Estonia one day, if not right after graduating university, then later in life. In this summer Laura is doing an internship at the East Tallinn Central Hospital for starters. Estonia is still a big part of their lives, they agree, as well as their parents'.

Mis on loomadel meiega jagada?

Loomad on olnud meie koolis iga-aastaseks rõõmuks, mõnel aastal vähem, mõnel aastal rohkem, mõne vanuseastme jaoks rohkem kui teise. Loomad tekitavad igas inimeses omamoodi emotsioone. Paljud usuvad, et see muudab meie õppeedukust. Hoolimata vanusest on siiski kõik tungivalt head emotsioonid. Vältimatult tõusevad suunurgad ja tuju nii meil kui ka õpetajatel. Siiski kohtame me loomi koolis harva. Tavaliselt oleme harjunud neid nägema mõnel kunstinädala loengul ja seda ka ainult teatud vanuseastmes. Siiski on palju teisi üritusi, kus võime avastada loomi mõnes loengus või isegi lähemalt näha.

Palju harvemaks juhtumiks on aga see, kui õpetaja võtab kaasa kooli omaenda looma. Kindlasti nii mõnigi õpilane pole seda meie kooli ajaloos näinudki. Tekib nii palju küsimusi, millest ühte küsiksin sinult - kas loomad peaksid muutuma tihedamaks nähtuseks kooli seinte vahel? Leidmaks vastuseid küsitlesin nii mõndagi põhikooliõpilast, kes minu ootuseid oma vastustega üllatasid. Kui palju on tegelikult neid peidetud emotsioone ja arvamusi. Põhikoolist on võimalik leida südantsoojendavaid vastuseid ja arvamusi. Küsimus oli üsna lihtne, aga selle kõige mõte on tõsta loomade populaarsust koolis ja näidata, et me ei vaata nendel harvadel juhtudel, kui nad siin on, loomi emotsioonitult.

"Juba lapsest saadik on mulle meeldinud loomad. Kõige lemmikumaks on just nimelt saanud
koerad. Kunstinädalal avanes hea võimalus minna kuulama neist loengut. Loengu ajal oli lisaks õpilastele ja õpetajale klassiruumis ka koerad. Räägiti nii koerte vajalikkusest igapäevaelus kui nende kasvamisest. Usun, et selline loeng oli nii mõnelegi õpilasele silmiavav ning uutmoodi kogemus. Samas kaasnesid sellega mõningad miinused. Koerte kooli toomine oli riskantne ettevõtmine ning tuleb tuleb arvestada paljude võimalike tagajärgedega. Kahjuks igale inimesele ei meeldi koerad ja mõnel on nende vastu
allergia. Kui koeri klassiruumidesse mööda koridori klassi toodi, hoidis nii mõnigi õpilane eemale. Mul on hea meel, et selliseid loenguid meie koolis tehakse ja õpilastel on võimalus nendest osa võtta."
Artur 9A

"Minu arust see on nii tore ja südantsoojendav, kui mingi loom tuleb kooli. See tekitab igal aastal minus suurt rõõmu, kui ma näen koolis midagi sellist, mis seal tavaliselt olema ei peaks, ning see ootus, et millal sealt ukse vahelt see tore koer või mõni muu loom tuleb, on alati nii suur. Ning tore on näha, et isegi õpetajatel lähevad silmad särama. Üks halb pool sellel on muidugi see, et need, kellel on allergiad, ei tunne ennast

SARAH MIA HAABMA 8D

kõige mugavamalt ega seda looma väga paitada ei saagi. Aga ma arvan, et kui meil oleks lihtsalt loeng mõnest loomast nii, et slaidid jooksevad silmade ees, siis ei jääks väga midagi meelde. See idee, et kunstinädalaga seotud loom tuleb kooli, on väga hea."
Saara Katarina 8D

"Ma arvan, et loomad tekitavad kõikides inimestes head tuju ning häid emotsioone. Loomad õpetavad inimestele, kuidas kellegi eest hoolitseda. Ma arvan ka, et loomad õpetavad kõikidele inimestele empaatiat. Usun et, kõik inimesed leiavad alati lemmikloomades lohutust ja rõõmu. Kokkuvõttes arvan ma, et loomad loovad sõbralikumat ja hoolivamat atmosfääri."
Emilia 7D

"Mina arvan, et kui tuuakse näiteks kunstinädala raames loomi kooli, siis lastes tekib hoolivustunne ning ka arusaam, et nõrgemate eest tuleb hoolt kanda, kuna ilma inimesteta ei saaks ju lemmikloomad hakkama. Kui kooli külastavad lemmikloomad, siis näiteks kui mõnel õpilasel ei ole sellist pereliiget, saab ta tunda seda sõbralikkust. Halb võib pigem olla loomadel, kes tuuakse suurde rahvahulka, kus on lapsed, kes tahavad kõik neid kallistada ja muud sellist."
Mette 9B

Arvustused

MEERI ELISABETH PALTMANN 11A

Anton Hansen Tammsaare "Tõde ja õigus" I osa (1926) 15+

Minu kõrvu on jõudnud mitmeid kuulujutte, mille kohaselt on vanem eesti kirjandus "igav" ja "veniv" ning see ei tasu üldse lugemist. Võin, käsi südamel, kinnitada, et vähemalt Tammsaare kohta selline alatu laim ei kehti! Tõsi küll, raamatu lugemiseks tuleb võtta aega ja varuda kannatust, sest tegu pole mingi labase trammiloomega, vaid siiski eesti kirjandusklassikaga.
Samanimelise romaanisarja esimene osa on kirjutatud küll pea sajand tagasi, kuid selle põhiloomus ja -ideed ei ole sugugi mitte vananenud. Raamatu kaante vahelt võib leida mõtisklusi elu, töö, armastuse ja armumise, eneseteostuse ja -teadvuse, inimtüüpide, suureks kasvamise, perekonnaõpetuse ning muidugi mõista ka õiguse ja õigluse teemadel. Seepärast pole ka midagi imestada, et Eesti Vabariigi 101. aastapäeva puhul on teosest vändatud tipptasemel film. Enne selle vaatamist oleks aga mõistlik raamat läbi lugeda. Seega soovitan soojalt heita kõrvale oma hirmud ja eelarvamused ning lugeda klassikat!

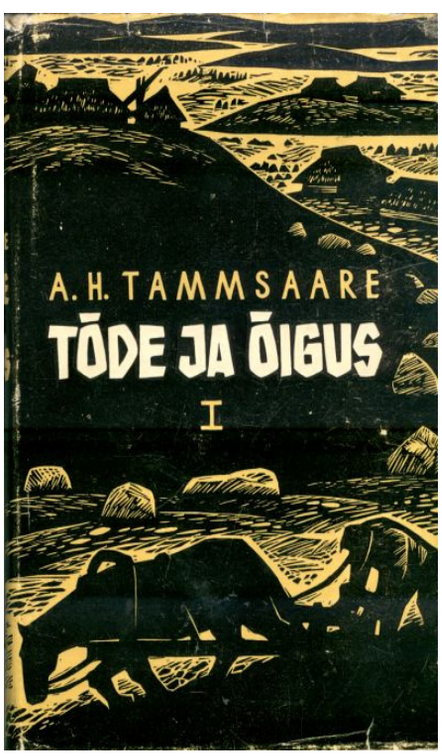

"Roheline raamat" (Ameerika Ühendriigid, 2018) 15+
Green Book

Režissöör: Peter Farrelly
Stsenaarium: Peter Farrelly, Nick Vallelonga, Brian Currie
Osatäitjad: Viggo Mortensen, Mahershala Ali, Linda Cardellini jt

Tänapäeval kohtab tihti inimesi, kes kasutavad kergekäeliselt söögi alla ja söögi peale terminit "rassism", kuid ei ole oma väikluses ilmselgelt viitsinud selle mõistega päriselt tutvuda. Neile peaks "Roheline raamat" olema lausa kohustuslik film. See kurbnaljakas linateos annab mõtlemapaneva ülevaate 1960. aastate alguse Ameerikast, mil klasside ja rasside vaheline jäik ebavõrdsus moodustas veel lõviosa enamiku inimeste argielust.
Terve oma elu nooblites klubides "väljaviskajana" töötanud ja selle tulemusel karastunud Tony Lip satub paljude asjaolude kokkulangemisel mustanahalise pianisti dr Don Shirley autojuhiks. Itaalia päritolu ja temperamendiga Tony Lip on põhimõtetega mees ning oma uue ülemuse suhtes on tal alguses teatav trots. Ühised katsumused aga lähendavad mehi punktini, mil mõistavad nii peategelased kui vaatajad, et lõppude lõpuks baseerub kõik ühel, kõige olulisemal väärtusel – inimlikkusel.
Muudele auhindadele lisaks on film pärajud kolme Kuldgloobuse ja kolme Oscariga.

Bohemian Rhapsody (Suurbritannia, 2018) 12+

Režissöör: Bryan Singer
Stsenaarium: Anthony McCarten, Peter Morgan
Osatäitjad: Rami Malek, Mike Myers, Aidan Gillen, Ben Hardy, Tom Hollander jt

"Geniaalne", "raputav" ja "südantlõhestav" on esimesed märksõnad, mis minul selle filmiga seostuvad. Midagi vähemat Freddie Mercury, maskuliinse rokidiiva eluloost pajatav linateos ju olla ei saagi. "Bohemian Rhapsody" kirjeldab värvikalt legendaarse ansambli Queen moodustumist, tähelendu, kulminatsiooni ja katsumusi. Ansambli menukust seletatakse nii sõnas, pildis kui helis, kuid meeste tegelikku fenomeni ei ole võimalik kuidagi kinni püüda ega purki pista, isegi kui filmile kaks Kuldgloobust ning Oscargi anda. Lisaks heale huumorile, paljudele mõjukatele õppetundidele, ekstravagantsetele lavakostüümidele ning Queeni uskumatule ajaloole nõretab film oivalisest rokkmuusikast, mis kahtlemata muutis maailma. Sellepärast on mul lausa kahju filmist nõnda pikalt kirjutada. Seda peab vaatama!

Teatriarvustus "Pelgan iga vihmapiiska" (Draamateater, 2018) 15+

Autor: Tiit Aleksejev
Lavastaja: Madis Kalmet
Osatäitjad: Guido Kangur, Inga Salurand, Robert Annus, Markus Luik

Kuigi lavastuse pealkiri ega isegi mitte esimesed minutid seda ei reeda, pole tegu mitte siirupise armastusdraamaga, vaid pigem juuksekarvu püsti ajava thrilleriga. Lavastaja eriskummaline stiil stseenidega mängida ning neid omavahel segamini ajada muudab teatritüki episoodiliseks ja jätab vaatajale päris palju mõtlemisruumi. Paljudele kultuurinautlejatele ei pruugi selline meelega segaduse tekitamine meeldida, kuid minu meelest lõi lavastuse hakitus müstilise õhkkonna. Nii pea- kui kõrvalosi kehastavad näitlejad olid minu arvates jube hästi tabanud kindlaid inimtüüpe ning ei peljanud neid oma täies hiilguses esitada. Niisama võimsalt tõid osatäitjad publiku ette ka tõsisemad teemad, millesse tänapäeva hõivatud inimene tihti ei süvene, näiteks tõeline usaldus ja reetmine, sõprus ja armastus, valvsus ja selle kaotamine, inimene piirolukorras jne. Usun, et ma ei olnud ainus, kes läks pärast etendust koju küsimustest pungil peaga.

Loomenurk

Bibiana Aarma 12C

Robin Marten Leppik 12C

Susanna Antsmäe 10C

Nüüd lased end piiksutada
taevaväravates

Vaikselt lahkus meie kallis piirivalvur, sõber ja
töökaaslane

VALLI DAATOR
24.08.2017 - 08.01.2019

Mälestavad koolikaaslased, sõbrad ja seltsimehed

Järelhüüe vallidaatorile, anonüümne

Õpetajate ütlused

Adamson: „Mine lähemale, uuri seda õpilast ja saad aru, et ta polegi fašist!“

Sildnik: „Mulle meeldivad jõhvikad nüüd. Rosinate periood minu elus on läbi. Ja kusjuures, Läti alkopoes on jõhvikad poole odavamad kui Eestis. Järgmine kord, kui Lätti sõidate, käige alkopoest läbi.“

Meessoo esindajast õpilane: „Kõik mehed on sead.“
Samoilenko: „Ja sina tõestad seda iga tund.“

Kotovitš: „Eesti keeles on kõik katki.“

Õpilane: „Kuidas sa ütled 'veiseliha'?“
Kotovitš: „Вегетарианец.“

Sildnik: „13. ja 20. me arenguvestlust teha ei saa, siis on meil afterparty. Kas uued õpilased teavad, mis on afterparty? Meil on järelvastamine, ja mina olen diskor!“

Sildnik: “Alkohol annab sooja, aga võtab mõistuse!”

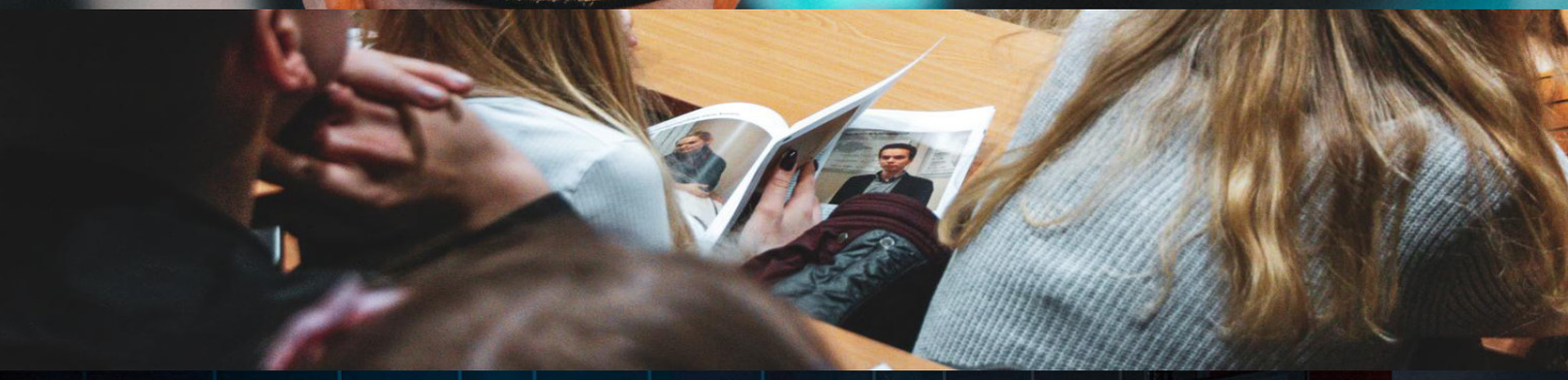
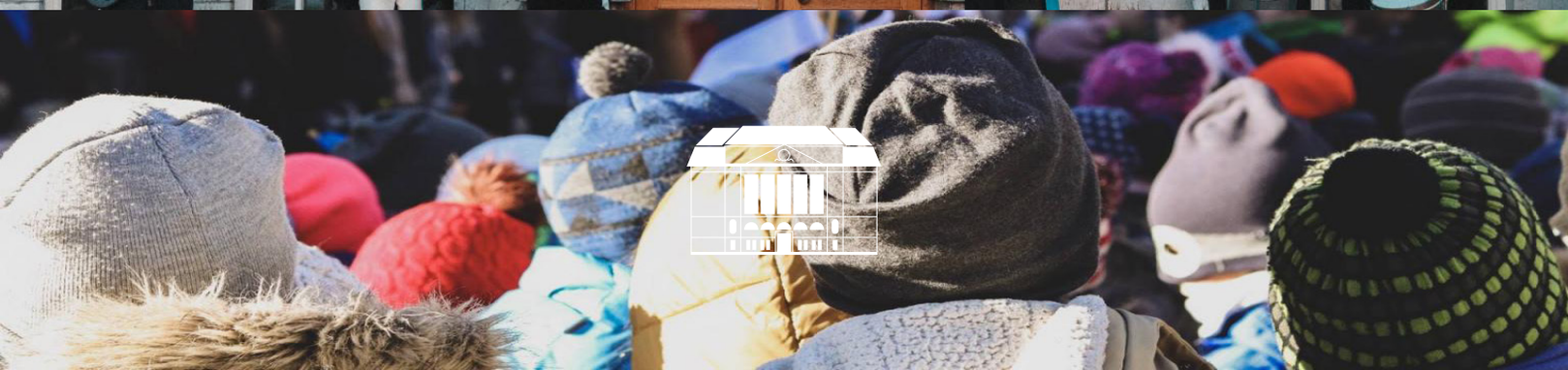
M21N
STREET